

VRIJWILLIGERS MAKEN DE CLUB!

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT I.S.M. NOC*NSF)

In deze rubriek belichten we een thema uit het sportverenigingsleven in Nederland op basis van de cijfers uit de SportAanbiedersMonitor (voorheen Verenigingsmonitor). Het onderwerp kiezen we rond het thema, dus deze keer gaat het over vrijwilligers.

Ruim een miljoen vrijwilligers zijn actief in de ruim 25.000 verschillende sportverenigingen in Nederland. Als het aan de sportverenigingen ligt zal dat nog wel even voortduren. Bijna alle verenigingen zijn van mening dat hun vereniging een vereniging van vrijwilligers is en dat dat zo moet blijven. Drie procent van de verenigingsbestuurders deelt deze mening niet. Eén op de tien verenigingen is van mening dat meer betaalde krachten hun vereniging ten goede zou komen.

De helft van de verenigingen (47%) werkt uitsluitend met vrijwilligers. Zij werken zonder een enkele vorm van financiële vergoeding 'Echt vrijwilligerswerk, dus onbetaald'. Met name grote verenigingen (> 250 leden) en verenigingen met eigen accommodatie werken met één of meer vormen van financiële vergoeding voor hun kader. De belastingvrije vrijwilligersvergoeding wordt het meest gebruikt als vergoeding door verenigingen (37%), gevolgd door betaling van een salaris (20%) en betaling van werkelijk gemaakte kosten (12%). Het gemiddeld aantal betaalde medewerkers in een vereniging is de laatste jaren iets gestegen (1,6 in 2008 tot 2,3 in 2012). Een kleine minderheid van de verenigingen (3%) wil meer betaalde krachten aanstellen. Dit zijn met name grote verenigingen.

Het werken met vrijwilligers levert de verenigingen de nodige problemen. Al jaren vormt 'kader' een belangrijk knelpunt voor

de verenigingen. Drie van de vijf verenigingen ervaren problemen met het kader. Grote verenigingen, verenigingen met een eigen accommodatie en groeiende verenigingen hebben vaker problemen met kader dan de kleine verenigingen (≤ 100 leden), de verenigingen zonder een eigen accommodatie en verenigingen met een dalend ledental (figuur 1). Voor grote verenigingen vormt kader zelfs het grootste knelpunt.

De meeste verenigingen maken zich bij het kader zorgen om het vinden van geschikte vrijwilligers en bestuursleden. Daarna komen de zorgen over het tekort en het vinden van nieuwe trainers, bestuursleden en vrijwilligers.

Het aantal verenigingen dat een tekort aan vrijwilligers ervaart is al jaren stabiel. Eén vijfde van de verenigingen heeft een vrijwilligerstekort. Tachtig procent van de verenigingen beschikt over voldoende vrijwilligers. Groeiende clubs beschikken vaker over voldoende vrijwilligers ten opzichte van clubs met een dalend ledental. Hoewel ze geen vrijwilligerstekort hebben, zijn veel verenigingen nog wel op zoek naar nieuwe vrijwilligers (53%).

De helft van de verenigingen (46%) heeft vacatures voor vrijwilligers en betaalde medewerkers. Veelal gaat het om enkele vacatures in de club. Een vijfde van de clubs heeft vacatures te vervullen op cruciale posities. Drie procent van de clubs

heeft te veel vacatures. Ook hier behoorlijke verschillen tussen grote en kleine verenigingen. Grote verenigingen hebben meer vacatures en ook vaker op cruciale posities dan kleine verenigingen.

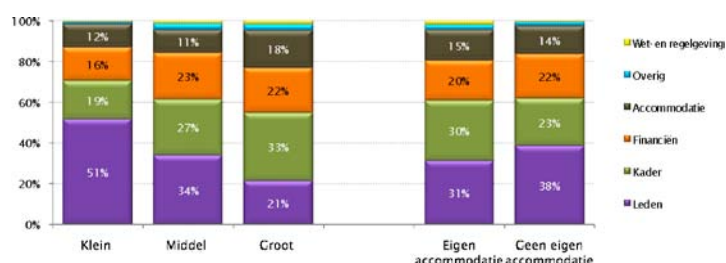
Vrijwilligers worden met name gezocht voor bestuur, training/begeleiding/lesgeven en de organisatie van evenementen en nevenactiviteiten (figuur 2). Betaalde medewerkers worden voornamelijk gezocht voor training en lesgeven en in veel mindere mate voor kantine- en bardiensten en beheer/onderhoud/schoonmaak van de accommodatie.

Verenigingen vinden het niet gemakkelijk om personen te vinden voor werkgroepen, commissies binnen de verenigingen. Twee vijfde van de clubs vindt het moeilijk en twee vijfde antwoordt neutraal (niet makkelijk/niet moeilijk). Kleine clubs vinden het vinden van personen voor werkgroepen iets makkelijker dan grote verenigingen.

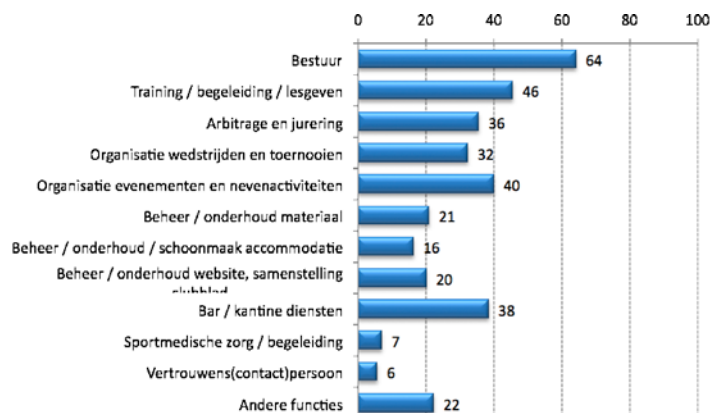
Het werven en behouden van vrijwilligers staat dan ook bovenaan de beleidsagenda van de verenigingen, zowel voor de korte termijn als de lange termijn. Het is een continue proces in de vereniging.

Dankzij deze aandacht en inspanningen is het aantal verenigingen met een vrijwilligerstekort al jaren stabiel (1/5 van de clubs) en nemen de knelpunten ten aanzien van het kader ook niet toe. Het vraagt de nodige inspanningen van de verenigingen om een miljoen vrijwilligers blij elkaar te krijgen en te houden. Maar het loont de moeite want 95 procent van de verenigingsbestuurders is van mening dat het gros van de vrijwilligers het werk met plezier doet. ●

Figuur 1 Knelpunten verenigingen naar grootte en accommodatiebezit.

Figuur 2 Verenigingen met openstaande vacatures voor vrijwilligers

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut SportAanbiedersMonitor 2012